

ادبیات عمومی و تفریحی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۳

سنه : ۲ ۶ رمضان ۱۳۳۶ جمعه ایرتی ۱۵ خیزران ۱۹۱۸ نومرو ۴۱ — ۷۲

اهمال فکر

(ویسی) نك وفاتندره اوچیز منه صوكره شهادتی

— مابینده‌هاون باش کاتب سابق جواد بك افندی به مع الاحترام —

(ویسی) مرحومك ، اوت ، او پرطمطراق و خوش ادا سیری یازان (ویسی) نك اولیای عرفانمزدن اولدیغنی اونوتمق و اونككه استهزا ایتك عادتاً بر نانكورلكدر . اساتیدندن ده ، تلامیذندن ده برقاچی ، بو محرر عاجزی ، (ویسی) اسلوبی احیا ایتككه اتهام ایتدیله . — قره‌تهلكه — مؤاخذه‌نامه‌سنده ، کیفیت ، بر ماده مخصوصه بیله اشغال ایدیوردی . (ویسی) وادیسنی احیا... آمان ، بوممكن اولسه ایدی بنم ایچون نه قدر شرف و مباحاتی موجب اولوردی ! بو کون بری ، بر قوماندانه تعریض ایله — سن ، اوکهنه ، او سالخورده [اسکندر کیر] ، [قیصر] ، [آنیبال] ، [محمد ثانی] ، [یاوز] ، [ناپولهئون] طرزینی یعت بعدالموته مظهر ایدیورسك ! دیسه ، البته او عسکر ، بوندن ممنون اولور .

لکین ، مع‌النأسف لایموت (ویسی) نك احیای اسلوبی دکل ، بونك تقلیدی بیله متعسرور . تتابع اضافاتك بر قصور دن زیاده ، بر صنعت اولدیغنی هنکامده یازیلان سیر ،

عروض و هجا وزنی

- ۱ -

نظم دینلدیکی زمان ، اول امرده مصراعلری تشکیل ایدن هجاریك عدداً توافق آکلاشیلیر .
 نظمی نثر دن آیران کیفیتده بودر . نثرده آهنگ ایله ساده لك نه ایسه ، نظمده عروض ایله هجا وزنی
 دیدیکمز عینی وظیفه بی کورور چهره لر در . شو قانار وارکه ؛ نثرده آهنگ اطرا دمنز ، نظمده بالطبع
 مطرددر . - منشور آهنگ ، منظوم آهنگ واردر - لهجه ده بونی ایجاب ایدیور . شو حالده ، عروض ؛
 طوبی آهنگلی بر هجا وزنندن باشقا برشی اولماز .

بر آز عربلرک سوق عکاظنه ارجاع نظر ایدلم :

عجبا ، اومیدان بلاغت میارزملری قصیده لرینی نه ایله تنظیم ایدیورلردی ؟ بونلرک ایچندن
 جدار کعبه یه آسیلان قصیده لرله تمیز ایدن بدی بلاغت قهرمانی ، پک چوق زمان صو کرا عروضک
 بر علم حالنده تکوننه سبب اولدقلری حالده عروض نامنده برشی بیلورلرمیدی ؟ تدقیق ایدلم : بصره
 علمای نحویه سندن خلیل بن أحمد ، أسلاف قصیده لرنده بالخاصه « معالقات سبعة » ده فرقه وار دینی
 آهنگ اطرا دینی یا قالا یور . صرف بر سلیقه طبیعت مقتضاسی اولان بو خاصه ادائییه بی بر علم حالنده تکوینی
 تصور ایدیور وایشه باشلا یور . فقط ، بر شاعریک اثرنده بول دینی ایجاب اطرا دی دیگر شاعریک اثرنده
 بولا ما یور . حتی ؛ عینی شاعریک بر یرده وجود بول دیر دینی موافقی باشقا یرده بولا ما یور . یا خود کندنجه
 اوظاق و بویوک جواز لرله بولیور . ایشته استناد کاهی اولان قصیده لر بوما هیتمده اولونجه اوکی آردی کلز
 بابلر ، بحرلر ، اشتقاق لرله برابر جواز لر ایجاد ایتکده مضطر قال یور . عروضی ده بیک بلا ایله اور قاپه
 کتیر یور . عروضک وجودندن یتنه پک چوق زمان صو کرا ، طبع مخصوصلری ، کتیدیلرینه تداون
 ایدم کلش بحرله تطابق ایتمه یں قصیده لر سوبله تمش شاعرلرده یتشدی . بونلرده عینی خدمتله « بحر
 متدارک » و « بحر جدید » ی میدانه کتیر دیلر .

فقرت شاعرلرندن امرؤ القیسک ، عنتره نک ، لیلک یا خود اسلام عرب شاعرلرندن حسامک ،
 بو صرینک ، معد ابن کریک حتی عروضک تکونندن صو کرا یتیشن کزیده شاعرلر دن مثلاً عمر
 شرف الدین ابن الفارضک بر قصیده سنی آلام ؛ اوقوجه عروض کتبانک عصرلی ساعتلردورن صحیقه لر
 آلت اوست اولما دقجه بو اثرلر موزوندر دییه مه یز . حتی ؛ بونلرک قصیده لرینی ، بزم و عجملرک محصور
 اصولزله تقطیع ایدریک عروضه غیر موافق کورورز . چونکه ؛ بزم ، جوازی لهجه مزه یا باهچی
 بولشدر ؛ عروضه عائد سرد ایتدیکم شو مطالعه لرله اثبات ایتکه ایسته دیکم نقطه ؛ عروضده هجا
 وزنیدر ، یالکز ایشله نمشدر . بنابرین ؛ بوقطه نظر دن عروضه عام دارلق و طرفداسلق انجیر چکیدکی
 دوله دورماز لافز نلقدن عبارت اولور . عروضه بوقوتار یایمق [ایشله تمش هجا وزننده یازما یا جنز !]
 دیمکدر . بوکا کیسه برشی دیمز . لکن ، دوشونمه دن سوبله نیور مش بر طاقم اسباب و عوامل یا مایارق
 عروضی طرد ونفیقه قالفیشمق جهالت محضه در . اوت ، عروض ایشله تمش بر هجا وزنیدر . و ذاتاً دنیاده

یالکز جا وزنی وارد، ایشله نیش ها وزنی (ملی) اولدیغی ایچین التزام ایتک فکری بک یا کلسدره
بز، بوورنی انسانیت مشترکه بک بیلرز.

عجبا، تاریخ بشرک بیله مضبوطی اولما مامسی لازم کان دنیا بک ایلک فاطمی هجادن باشقا بر
شیله می توزین کلام ایتشدور؟! منظوم سوبله بک سلیقه فطریه سی بوندن غیر برشیئی می ایجاب ایدر؟
بوکون، ملیتی ایلری سورمک تاریخک امانه سنه التجا ایتسه ک، قید ایتدیکی نظام بدینه ده صاحب
چیقامیز، یالکز رومالیر احنادینه بزدن جوق حقلی بر قازانچ تأمین ایتش اولورز. زمانه هاند کورو شه لم
بوکون، غربک میزان نظمی بیلدی کمز جا وزنی دکلی؟ بوورنه (ملی) صفتی و برمه یه ادایی بر آرز
لهجه لندیرن تقطیع فرق سبب اولورسه؛ بو تئور اوزرینه شال باغلا دقن سوکرا آلدیغز طاقلی
منظره به [ملی قیافت] دیمک قادار کولوچ اولور. بالخاصه، وزنک محیط اولدیغی اشکال نظم غربکدن
و تئوراندن کله دی.

ز فرنگستان متاعی ایچر کوردک صوننه بی؛
بوخ، دکل، اوز مال تورامش، محب دعوا یه باخ!

صیراسی کلشکن اشکال نظم مزددن بحث ایدم: روحزد، حقیقی ترک روحی طاشیا نلره بک
صیمی کلن؛ داستان، قوشما الخ شکلری ده مع الاسف اوز مالز دکدر. آلیوم بدویت عربک
(مجروده)، (طیله)، (علم) امیر ایتدکاری عینی نظم شکلریدر. و صرف جا ایله توزین ایدیلر.
طبقی بزده اولدیغی کبی ده اک زیاده اون بره جالی وزن مقبولدر. تقطیعی ده عیناً بزده اولدیغی کبی؛
آلتی، بش یا خود درت، درت اوچدر. بو پارچه لری ترنم ایتدکاری لایتغیر مقام ده؛ دیار بکر،
اورفه، مازدین، خرپوط، اکین، سرعش، عینتاب، قوزان طرفلرنده؛ عینی چهره اولوب محیطک
هواسنه، ضیاسنه کوره آسمرله شوب بیاضلا شقی قیلندن اوفاق تفک فرقلره ترنم ایتدکاری مقامک
استحاله کچر مه مشی یعنی: بدوی سیدر. بیلدی کمز «کسیک کرم» مقامی اوقشار.

داستان، قوشما اصولار بک بدویت بزدن انتقال ایتدیکنی ظن ایتد و قوفیزلق اولور. زیرا:
باباسندن کورمه دیکی ایچین قیصر اغه بینمکی شرف آتیه بینمکی نقیصه عد ایدن، باباسندن کورمه دیکی
ایچین اولان قیزینه برداملا کوز باشی دوکمه بی ذل صایان، یه باباسندن کورمه دیکی ایچین محنونا نه
سودیکی لیلای غرامنی ولو بر دفعه سفره سنه قبول ایتدی عیب بیلن، الحاسل باباسنی قوقلار کن
کورمه دیکی بر چیچکی قوقلامق وارد خاطری اولمایان بدی صینیرینه بابانچی حادث صوقماز. آلیوم
عروضله متکلم متمدن عرب شاعرلری بیله کندیلرندن ونلره داها زیاده تعلقی اعتباریله حماسی قصیده لرندن
عروضیت خاصه سنی تجرید ایدرلر. آکلاشیلیورکه؛ مذکور اشکال نظم بزم دکل عربلر کدر. بو
حقیقی ده بر طرف ایدرک اورقانه مثال قویق شرطیله اک اُسکی شعرلری میز آرایالم:

تاریخک آلی عربلره ده زیاده اوزانیر. زمان سعادتمده کی غزالده مبارزلرک ار طالبی فاطق
حماسی منظومه لری بوتون شرائطیه، شکلیتیه بیلدی کمز داستاندر. ولادت جناب محمدده جدا محمدلری،
عبدالمطلبک واو اقسام والده محترمه لرخی زیارت ایدن رقادینک تبریکی متضمن، هجرت نبویه ده ایسه
مدینه خلقک بر آغزدن اوقودقلری سروری مؤدی منظومه لر هب بووادیده درکه عیناً محفوظ مدر.

بقی اوتوله مک قاریخندن بر آژ اول و پورمن طاشیق قاریخندن بر آژ سوکر باشلایان معنادن
اوزاق ملیته قارشى أندلس شاعر وطنیسی ابو الفتح البستیک شویتنی اوفور و سوزنه نهایت ویریم :
ألفاب مملکة فی غیر موضعه
کالهر یحکی انتفاخاً صولة الاسد

قوزان زاده
صناب محی الدین

« یکی حیات »

مناسبتله

چکن هفته ، ضیا کوک آب بک افندیکنک « یکی حیات » آدلی منظوم بر کتابی نشر ایدلیدی .
مؤلف ، مملکتتمزک قطب العارفین و غوث الواصینی هد ایدیلن بر ذات اولدوغندن بو کتابک ممکن اولدوغی
قادر اطر فلیجه تنقیدی اقتضا ایتدیکنه قائم .
کتابک باشنده :

« شعور دورنده شعر صوصار ، شعور دورنده شعور سیرجی قالیر « دینیلور . « معلم » مجموعه سنده .
فردلر و جمعیتلر خقنده حرارتلیجه بر مناقشه جریان ایدرکن ، محترم ساطع بک ، ضیا بکه : « سزه لزومندن
فضله کله جیسکز » دیمشدی . بو ادا داده کی صابتی یکی حیاتک باشلانغچندن آلینان بالاده کی سوزلر نه کوزلر
اثبات ایدیلر : فی الحقیقه شعور دورنده شعورک صوصدیفنی ضیا کوک آب بکه کانهجه به قادر ذوی الحیاتک
ذوی العقول قسمندن هیچ بر آفریده اوکه سورمه مشدی .
« امیل دورقائم » ده بویله بر فصلک وجود و عدمندن معلوماتن اولما مغلله برابر ، بالفرض بو ادا
متوفای مشارالیهجه قبول ایدلش به مشهور اجتماعاتجینک بک فاحش بر خطا ارتکاب ایتدیکنی
اعلان ایتکدن چکنمه به جکز .

ادبیات تاریخی ، مدنیت تاریخی دیمکدر . یاخود سادهجه ادبیات مدنیت دیمکدر . او حالده
شعور سن بر مدنیتک وجودی فاصل قبول و تصور ایدیلده به جکسه شعور سن بر ادبیات و ادبیاتک اذ
بویوک بر عنصری اولان « شعر » ده ممتنعدر . استاد منزه تاریخ صحیفه لرینی آچوب ده اثبات مدعا و ارائه
اصول ایدمک دکلز . او ، آغا اوغلنک دیدیکی کی علمده هر کسدن اوستون و اصولده هر کسه امامدر .
آنجا قی ادبیات و اشعارده : شاتوبریان ، آلفرد دووینی ، قلاست ، کونه موسه ، لامارتین ، والتراسقوت ،
بارون ، بازاق ، اسملرینی کال حرمتله یاد ایدرکن ، عینی دور تاریخنک محصولی اولان : ریاضیاتده
لاگرانژ ، لاپلاس ، Herschell هرشل ، گاوس Gauss ،

کیمیاده : مشهور کی لوساق Gay Lussac ، دالتون ، لیه بیخ ، شوروول Chevreul ،
فیزیکده : آمپره ، غالوانی ، ارستد Erested ، گاوس ، هلمولج ،
طبیعیاتده : لامارک ، کوویه ، هومبولد فاملرینک و بو دهالرک بشریت متدنه به ایفا ایتدکری
خدمتلرک اونوتولماسنی رجا ایدمکجم .